

Školní preventivní strategie

2018-2023

**Gymnázium Jaroslava Heyrovského
Mezi Školami 2475
Praha 5**

www.gymjh.cz

Obsah

I. Zdůvodnění potřeby školní preventivní strategie

II. Popis současného stavu problematiky

1. Charakteristika školy
2. Začleňování problematiky prevence rizikového chování do práce školy
3. Stav školy z hlediska výskytu rizikového chování

III. Cíle školní preventivní strategie

1. Dlouhodobé cíle
2. Střednědobé cíle
3. Krátkodobé cíle

I. Zdůvodnění potřeby školní preventivní strategie

Školní preventivní strategie vychází z aktuálního stavu prevence rizikového chování na naší škole a odpovídá na požadavky školské legislativy.

Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j.: 20 006/2007-51 z 16.10.2007

popisuje školní preventivní strategii takto:

- a) je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení,
- b) je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z příslušného rámcového vzdělávacího programu, popř. přílohou dosud platných osnov a učebních plánů,
- c) vychází z omezených časových, personálních a finančních investic se zaměřením na nejvyšší efektivitu,
- d) jasně definuje dlouhodobé a krátkodobé cíle,
- e) je naplánována tak, aby mohla být řádně uskutečňována,
- f) se přizpůsobuje kulturním, sociálním či politickým okolnostem i struktuře školy či specifické populaci jak v rámci školy, tak v jejím okolí, respektuje rozdíly ve školním prostředí,
- g) oddaluje, brání nebo snižuje výskyt sociálně patologických jevů,
- h) zvyšuje schopnost žáků a studentů činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí,
- i) má dlouhotrvající výsledky,
- j) pojmenovává problémy z oblasti sociálně patologických jevů dle čl. 1, odst. 1 a případné další závislosti, včetně anabolik, dopingu, násilí a násilného chování, intolerance a antisemitismu,
- k) pomáhá zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, pacientům či dětem) při ochraně jejich lidských práv,
- l) podporuje zdravý životní styl, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity),
- m) poskytuje podněty ke zpracování Minimálního preventivního programu.

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školství je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Jedná se o oblast zabývající se prevencí v oblastech uvedených níže s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Primární prevence rizikového chování u žáků je zaměřena na:

- a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:
 - záškoláctví
 - násilí a šikana
 - rasismus, xenofobie, intolerance a antisemitismu
 - kriminalita, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování
 - užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky – dále jen „OPL“) a onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek
 - závislost na politickém a náboženském extremismu
 - netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)

- b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:
 - domácího násilí
 - týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
 - ohrožování mravní výchovy mládeže
 - poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

Nespecifická primární prevence zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Specifická primární prevence zahrnuje aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika
- b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování
- c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je žák odpovědný za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku:

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopný dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopný řešit, případně schopný nalézt pomoc pro řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek

II. Popis současného stavu problematiky

1. Charakteristika školy

Gymnázium Jaroslava Heyrovského je kvalitní školou s optimálním umístěním v centru Prahy 13 v bezprostřední blízkosti stanice metra Hůrka. Přístup ze stanice metra je naprosto bezpečný, mimo jakékoliv přechody přes veřejné komunikace. Škola poskytuje rovněž bezbariérový přístup.

Vlastní výuka byla zahájena v září roku 1994 a v posledních letech zde studuje řádově 640 studentů ve 24 třídách. Standardní skladbu tvoří tři třídy osmiletého v každém roce. Průměrný počet žáku na třídu se pohybuje okolo 27 a pedagogický sbor tvoří v průměru 60 pedagogů.

Výuka je ve škole zabezpečena vedle základních učeben i učebnami odbornými, jazykovými, učebnami počítačovými i laboratořemi v celkovém počtu 40 místností. Obdobně dobré podmínky má ke své práci na soudobé úrovni i pedagogický sbor v 18 kabinetech. K dispozici je na velmi vysoké úrovni školní knihovna, školní jídelna s vlastní kuchyní a rozsáhlý komplex pro tělovýchovu a sport, jehož součástí je atletický ovál, travnaté fotbalové hřiště, víceúčelové hřiště s umělým povrchem, 2 tělocvičny, posilovna a plavecký bazén. Vybavení pomůckami je na vysoké úrovni odpovídající požadavkům. K dispozici jsou v učebnách počítače, videotechnika, projektory a interaktivní tabule. Prostory školy, zejména chodby, jsou vyzdobeny pracemi a fotografiemi studentů.

2. Začleňování problematiky prevence rizikového chování do práce školy

Problematika rizikového chování je zpracována ve školním řádu. Pedagogové jsou seznámeni s návody jak postupovat v různých situacích (např. při podezření na zneužívání návykových látek apod.).

Na škole působí školní poradenské centrum, které poskytuje pomoc žákům, rodičům i vyučujícím a podílí se na řešení problémových situací a stanovení výchovných opatření. Tvoří základ preventivního týmu školy a spolu s ředitelem školy a dalšími členy z řad učitelů formuluje školní preventivní strategii a aktivně se účastní plnění jejích cílů.

Poradenská činnost výchovné poradkyně se zaměřuje na pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní dráze žáku, vyhledávání žáku, kteří potřebují zvláštní pozornost ve vzdělávání a přípravu návrhu na další péči o tyto žáky, zajišťování podmínek pro integraci žáku se speciálními vzdělávacími potřebami a řešení individuálních vzdělávacích plánů. Dále výchovná poradkyně soustřeďuje odborné zprávy a informace o žácích v poradenské péči

specializovaných poradenských zařízení.

Stěžejním bodem působení školní psycholožky je poskytování poradenství a podpory studentům, kteří ji vyhledají. Nabízí individuální konzultace pro studenty, kteří se nachází v náročné životní situaci. Psycholožka dále zajišťuje prevenci školního neúspěchu studentů, snaží se o nápravu a seznamuje studenty s technikami a hygienou učení. Podporuje spolupráci třídy a třídního učitele. Psycholožka nabízí své služby také rodičům a pedagogům.

Metodik prevence zabezpečuje a podílí se na realizaci preventivního programu školy v oblasti prevence rizikového chování. V případě výskytu rizikového chování se též podílí na intervenci a následné péči. Ve spolupráci s třídními učiteli se metodik podílí na zachycování varovných signálů spojených s rizikovým chováním.

Pro žáky škola organizuje kroužkovou činnost, různé exkurze, semináře, besedy, školní výlety, lyžařský a sportovní kurz, umělecké výjezdové kurzy – LandArt, zážitkové a adaptační kurzy.

Problematika rizikového chování je rovněž začleňována do výuky v jednotlivých předmětech.

3. Stav školy z hlediska rizikového chování

Pro monitorování výchozího stavu jsme vycházeli z těchto šetření:

- a) vlastní evaluace školy
- b) hodnocení jednotlivých preventivních programů
- c) z podkladů Pražského centra preventivních programů

a) Vlastní evaluace školy

Vlastní hodnocení školy bylo vypracováno mj. na základě těchto podkladů: ze statistik školy, výročních zpráv školy, zprávy České školní inspekce, výročních zpráv Školního sportovního klubu a zápisů z předmětových komisí.

Z evaluace vyplývají tyto závěry a podněty pro zlepšení:

- zintenzivnit sebehodnocení žáků a učitelů
- podporovat morálně volní vlastnosti žáků
- zvyšovat motivaci v hodinách
- snižovat stres v hodinách
- snižovat vysokou absenci některých žáků
- zintenzivnit spolupráci s rodiči
- zlepšit informovanost o studijních výsledcích žáků a aktivitách školy

b) Hodnocení jednotlivých preventivních programů

Preventivní programy získaly v posledních letech stabilní podobu. Podařilo se nám zavést dlouhodobé programy, které navazují v jednotlivých ročnících a pokrývají celé období studia. S nabídkou a kvalitou preventivních programů jsou studenti, rodiče i vyučující spokojeni. Preventivní programy jsou dlouhodobě hrazeny z grantu MHMP (o.s. Proxima Sociale) nebo zdarma v rámci nabídky jednotlivých institucí (Městská policie hl. města Prahy, FN Motol, Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy).

c) Z podkladů školního poradenského centra

- předmětem řešení výchovných komisí nejsou problémy spojené s užíváním návykových látek
- nejčastěji se jedná o kázeňské přestupky
- nejvíce se na centrum obrací rodiče s problémy školního prospěchu a začlenění studenta do školního kolektivu
- rovněž studenti, kteří vyhledají pomoc přichází z velké části s problematikou vztahů ve třídě
- řeší se i problematika vztahů v rodině
- narůstá počet žádostí o individuální vzdělávací plán z důvodu mimořádného sportovního nadání
- počet evidovaných dětí s SPU je poměrně nízký a nevyžaduje zásadnější změny ve výuce

III. Cíle školní preventivní strategie

1. Dlouhodobé cíle

Mezi základní dlouhodobé cíle strategie primární prevence rizikového chování patří:

- systematická výchova ke zdravému životnímu stylu a podpora a rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí studentů
- zabezpečení financování projektů primární prevence
- vytvoření funkčního informačního systému mezi školou, rodiči a studenty
- zvyšování kompetentnosti pedagogických pracovníků v oblasti preventivních aktivit

2. Střednědobé cíle

Konkrétní střednědobé cíle vycházejí z dlouhodobého zaměření preventivní strategie školy a opírají se o výsledky šetření a reflexe z minulých let. Reflektují především nutnost vytvořit komplexní systém preventivních aktivit, který bude pružně reagovat na aktuální poptávku.

- vytvoření systému průběžného sledování konkrétních podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu rizikového chování a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých
- zavedení pravidelné evaluace preventivních programů
- rozšíření nabídky forem a metod působení na jednotlivce a skupiny studentů, zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování
- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny studentů
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže
- poskytování poradenských služeb a zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro studenty, rodiče a pedagogy
- vytvoření systému finanční podpory školních preventivních aktivit
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů
- vytváření a distribuce metodických materiálů
- prezentace školy prostřednictvím webových stránek a jiných informačních aktivit
- informační a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu, prevence rizikového chování a vzdělávání
- systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti preventivní výchovy, sociálně psychologických dovedností, metod vytváření pozitivních vztahů mezi studenty a řešení problémových situací
- zařadit školní preventivní strategii do školních vzdělávacích programů

3. Krátkodobé cíle

Krátkodobé cíle jsou součástí každým rokem aktualizovaného minimálního preventivního programu školy, který umožňuje reagovat na aktuální problematiku a poptávku.

Mezi aktuální a klíčová témata patří zejména:

- nutnost snížit vysokou absenci žáků zejména vyšších ročníků
- zaměřit se na prevenci kouření a užívání alkoholu
- pokrýt oblast sexuální prevence
- posilovat prevenci netolismu
- vést studenty k sebehodnocení
- posilovat pozitivní vzájemné vztahy ve třídách
- podporovat rozvoj pozitivní hodnotové orientace studentů
- vést studenty k větší vzájemné toleranci
- zachycení dětí z rizikového prostředí

V Praze dne 15.10.2017

Schválil:

RNDr. Vilém Bauer
ředitel školy

Zpracoval:

Mgr. Jakub Koráb
metodik preventivních programů